

te hebben aan het Landelijk Meetnet Libellen.

De resultaten van mijn tellingen heb ik dit jaar nog handmatig verwerkt op tellijsten hetgeen een paar uur werk kost. Het komend jaar ben ik van plan om de resultaten online door te geven.

Ook het komende jaar zal ik van begin mei tot half september elke 14 dagen dezelfde route lopen. Aan de leden van de Natuur- en Milieu vereniging Heusden, waar ik ook lid van ben, heb ik gevraagd of er interesse bestaat om mee te gaan op mijn route.

Op die manier probeer ik de interesse voor libellen bij anderen op te wekken.

Waargenomen soorten voor dit jaar waren: ISCHELEG, PYRRNYMP, ERYTNAJA, COENPUEL, LESTVIRI, PLATPENNI, COENPULC, CORDAENE, LIBEQUAD, LIBEDEPR, LIBEFULV, ANAXIMPE, ORTHCANC, SYMPSANG, SYMPVULG, AESHGRAN, AESHCYAN en AESHMIXT

Rien Melis
De Klok 24
5251DN Vlijmen.

Stand NVL op SOVON-dag 2006

Op zaterdag 25 november vond de jaarlijkse SOVON- en VOFF-dag plaats in 'De Vereniging' in Nijmegen. (Voor degenen die niet thuis zijn in de vele afkortingen: de letters VOFF staan voor Vereniging Onderzoek Flora en Fauna.)

Er liepen twee rondes met lezingen parallel, eentje over diverse vogelonderzoeken en een met verschillende soorten lezingen, variërend van het effect van de klimaatopwarming op dagvlinders tot informatie over de nieuwe Nationale Databank Flora en Fauna.

In de gangen rond de zalen stonden veel stands van boekwinkels en verenigingen als RAVON, VZZ, De Levende Natuur en ook de NVL. Onze rode NVL-vlag

sierde de voorkant van de tafel, maar was vaak onzichtbaar door de grote toeloop aan bezoekers, doordat we dicht bij de ingang en de hal zaten. De DVD van Weia en Tienke kreeg een centrale plaats op tafel met daar omheen wat NVL-artikelen. Voor de libellen-DVD was veel belangstelling.

Een bezoeker vertelde nooit de moeite genomen te hebben om stil te staan bij het gedrag van libellen. Voor hem was het verrassend dat je ze ook gewoon op een film kon zetten om te kijken wat libellen doen en hoe ze dit doen. Voor de ledenaanwas was de dag wat minder. Weinig nieuwe leden werden ingeschreven al groeit de NVL de laatste jaren gestadig door.

André Hospers en Tienke de Groot

Oproep Waarnemingcoördinator NVL bestuur

Per 31 maart 2007 wil André Hospers zijn functie als Waarnemingcoördinator van de NVL neerleggen. André heeft vanaf maart 2003 deze functie gedurende vier jaar met plezier uitgevoerd, maar wil i.v.m. andere bezigheden deze functie beëindigen. Ook is hiermee een geleidelijk verloop in het NVL bestuur gegarandeerd.

Hiermee een oproep voor geïnteresseerde leden om zich kandidaat te stellen voor deze functie. Voor nadere informatie over de inhoud van de functie kan men contact opnemen met ahospers@gmail.com.

Het NVL bestuur

Op prikkeldraad gespietste paardenbijter

Op 8 oktober 2006 zag ik bij Weerselo (kleinschalig agrarisch coulissenlandschap in nabijheid van kanaal Almelo Nordhorn) een op prikkeldraad gespietste paardenbijter *Aeshna mixta*. Ik had vaak op prikkeldraad gespietste mestkevers gezien, maar nog nooit eerder een libel. Ook had ik nooit van een dergelijke waarneming gehoord of gelezen. Gelukkig had ik een camera bij me en heb ik de libel van diverse kanten kunnen fotograferen.

Op de verwonding van het achterlijf na was de libel ongeschonden. De pen was tussen segment 2 en 3 het achterlijf binnengedrongen en het dier hing in een voorover gebogen stand over het draad. Maar hoe was hij daar zo terecht gekomen?

In eerste instantie ging ik er, haast vanzelfsprekend, vanuit dat de dader een klauwier zou zijn geweest. De grauwe klauwier is een schaarse broedvogel in Salland en Twente. Als doortrekker worden ze

regelmatig gezien in heel Overijssel. Ze vangen zeker prooien ter grootte van een Aeshna. Maar een

Gespieste Paardenbijter (*Aeshna mixta*) Foto: Evert Ruiter

klauwier bleek bij nader inzien geen plausible verklaring. Ten eerste omdat grauwe klauwieren rond die periode al een eind op streek zijn richting overwinteringsgebieden en ten tweede omdat de prooi nogal vreemd was gespietst. Een klauwier zou waarschijnlijk het dier aan het borststuk spietsen. Voor doortrekkende of overwinterende klapstekers was het nog iets te vroeg. Ook de omgeving was niet echt een klapstekerbiootop. Die zitten in Overijssel het meest op de veen- en heideterreinen en vangen daar vooral dwergmuizen en kleine vogels.

De enige mogelijkheid die overbleef was dat het dier zichzelf had gespietst. Maar hoe? Nadere bestudering van de foto's leidde uiteindelijk tot de

volgende verklaring. De (jagende) libel is in volle vaart rakelings langs het prikkeldraad gevlogen en is op onfortuinlijke wijze blijven steken aan een pen van het prikkeldraad. Door de snelheid van de vlucht is de pen diep in het achterlijf gedrongen en zat de libel meteen muurvast. Mogelijk dat een plotselinge windvlaag daarbij een rol heeft gespeeld. Het dier zal een langzame dood zijn gestorven.

Evert Ruiter

Zwolle, 18 november 2006

Met dank aan Robert Ketelaar, René Manger, Gerard Dutmer en Peter de Boer voor het helpen ontrafelen van deze curieuze waarneming.

Waarneming larve van de Gaffellibel in de Hambeek

Afgelopen vrijdag, 20 oktober 2006, waren wij aanwezig bij het leegpompen van de vistrap in Hambeek (een afsplitsing van de Roer) in Roermond (AM: 197, 355). Omdat deze vistrap slechts gedeeltelijk functioneert wordt ze in opdracht van het waterschap Roer en Overmaas aangepast. Vanwege de vernieuwingswerkzaamheden werd de vistrap drooggelegd en door mensen van ecologisch adviesbureau Natuurbalans/Limes Divergens leeggevestigd om zo inzicht te krijgen in welke vissen gebruik maken van de vistrap.

Het leegpompen gaf tevens de mogelijkheid om met een schepnet libellenlarven te vangen. In de vistrap zijn 33 larven van de Weidebeekjuffer (CALOSPLE) en 8 Beekromboutlarven (GOMPVULG) geteld. Ongetwijfeld was dit slechts een fractie van het aantal larven dat daadwerkelijk in de vistrap aanwezig was. In de allerlaatste schep zat tevens een larve van de Gaffellibel (OPHICECI). Hoewel te verwachten toch een bijzondere waarneming.

De larve is gevonden in een dieper deel van de vistrap (foto 1), waar in de ochtend door een graafmachine op een aantal plekken zand van de bodem was geschept. Of het dier dus op de oorspronkelijke locatie is gevonden is twijfelachtig. Mogelijk was de aanzuigende werking van het graven voldoende om de larve naar het gat te trekken, een andere mogelijkheid is dat de larve actief de zandige

Foto 1: De grotendeels drooggelegde vistrap in de Hambeek met op de voorgrond het diepere deel waar de Gaffellibellarve is gevonden (foto: R. Geraeds).

bodem heeft opgezocht.

Hoewel geprobeerd is in de andere delen van de vistrap te scheppen was dat niet goed mogelijk aangezien de bodem was afgewerkt met steenstort. Of elders in de vistrap larven aanwezig waren is dus niet te zeggen.

De larve was direct te herkennen aan de grote, "naar boven wijzende" rugdoorns (foto 2). Kijkend naar meer detail vielen de afgeplatte 4^e antenneleden op. Bij larven van de Beekrombout zijn de 4^e antenneleden meer rond. De bij de Beekrombout zo duidelijk aanwezige graafspoor ontbreekt bij de Gaffellibel. Deze kenmerken zijn goed beschreven

Foto 2: Het beste kenmerk van larven van de Gaffellibel zijn de grote, naar boven wijzende rugdoorns (foto: R. Geraeds).

door Heidemann & Seidenbusch (2002).

Voor zover ons bekend betreft dit de vierde vondst van een larve van de Gaffellibel in Nederland (Geraeds en Hermans, 2000). Het is in ieder geval de eerste larve die in het stroomgebied van de Roer is gevonden, larvenhuidjes worden vanaf 2002 jaarlijks in deze omgeving gevonden (Geraeds & Van Schaik, 2005). Deze vondsten hebben echter allemaal betrekking op de Roer. De Hambeek is slechts enkele malen nader bekeken waarbij alleen larvenhuidjes van de Beekrombout zijn aangetroffen.